

ταιά. Μά θαρρώ και πώς μ' αυτά που είπα παραπάνου, μιλάνε τα νειάτα που ελπίζουν, κι' άκομα δλο τὸ Ἔθνος. Δὲ θαυμάζω βέβαια ἐκείνους που ἔχουν τὸν πατριωτισμὸ γιὰ ἐπάγγελμα καὶ λένε κι' δλο λένε: μὰ στὴν περίστασι αὐτὴ φωνάζει ὀλακερὸ τὸ Ἔθνος, βρίζει ἢ πονεμένη τοῦ ψυχῆ, σπαρταρίζει ἀπὸ κατμὸ καὶ πονο ἕνας ὀλακερὸς λαός, γιὰτι βλέπει, ὅτι ἀπὸ διάφορες αἰτίες δὲν ἔχει πῶς νὰ υπεραπείσει τὸ δίκιο του κι' ἀναγκάζεται νὰ καταφύγει στὴν τελευταία ἄμυνα, στὴς βρισιές.

Κι' ὅταν φωνάζει καὶ μιλεῖ ἕνα Ἔθνος, ἢ ξερὴ λογικὴ, σὰν τοῦ κ. Κονεμένου, κι' οἱ ἰδεολογικὲς θεωρίες κρύβονται στὰ κατὰβυθα τοῦ νοῦ, ἂν δὲ θέλουν νὰ παρὶξηθοῦν οἱ τέτοιοι τρεπτικιστές.

Ἀνάγκη νὰ δεῖξουμε στοὺς Βούλγαρους, πῶς υπάρχουμε κι' ἐμεῖς κι' ἀφοῦ δὲν ἔχουμε ἄλλο μέσο παρὰ τὴς βρισιές, εὐλογημένες νᾶναι κι' ἄς τὴς λέει κάθε μέρα ἕνα Ἔθνος, που θέλει νὰ ζήσει κι' ἐλπίζει.

ΗΛΙΑΣ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗΣ

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΜΑΣ

Μέσ' ἄτοιας γυαλοῦ, μέσ' ἄτοιας βυθοῦ πλανιέται
 [τ' ὄνειρό μας,
 Κάποιο νὰ ἀναγάρω το ἄγρο-καυκάδι—
 Ἐλεῖθε θελεῖ, ἄτοιας γυαλοῦ γλυκομάει το ἄ Παύ-
 [λια
 τὴν αἰγινή, καὶ τὸ βραδοῦ, βραδοῦ, ὁ Ἄποσπερίτης.
 —
 Ἄποπλανήθη ἀπ' τοὺς γυαλοῦς καὶ τοὺς βυθοῦς.
 [Ποῦ πάει;
 Ἀνάλαφρο ἄν ποῦπουλὸ καὶ ἀπαιδὸ σὰν χνουδι,
 τ' ἀγέρι τ' ἀποπλάνωσε, τὸ σέρνει, τὸ πιτάει.
 ἄωρο το τώρα, ἀγάπη μου, φέλλο ξεπεταροῦδι.
 ΡΗΜΟΣ ΦΙΛΥΡΑΣ

μελωδία ἔθνος ὅπου ἀπὸ μακρὰ τοῦ Ὀυεῖρ τὸ χρυσάφι θὰ ἐκυλιόνταν ἐς τὰ πόδια τοῦ Σολομῶντα προσκυνώντάς τον ἔθνος που θὰ ἐγένετο ἕνα Πίλια, ἄλλον ἀπὸ ἄνθρωπο ἰδιορθωτὴ τῆς ἀλήθειας, ὅπου μὲ τὸ ἄπονο τοῦ μαχαίρι θὰ ἐγέμιζε τὴς ραμματαῖς ἀπὸ τὰ λείψα τῶν ἀνθρώπων τῆς ψευτιάς καὶ τῆς ἀπάτης; ἔθνος ὅπου ἕνας Ἡσαΐας θὰ ἐμεγαλοφρονάζε τὴν ἀλήθεια, κ' ἕνας Ἰερμίας θὰ ἐδύναμη νὰ θρηνήσει τὴν πολιτικὴν τοῦ ἐξολοθρευτῆ ἔθνος που θὰ ἐπέφυγε ἀποκίτω ἀπὸ γλιτζίδες βασιλείδες καὶ δυνάστες που ἔλοι ἢ κατὰτρέχωνε καὶ θὰ τὸ μισούσανε κι' ὅμως θὰ ζούσε ἐς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα, ὡς καθὼς καὶ ζῆ ἡς τὰ σήμερ καὶ βασιλεύει μὲ τὰ πλοῦτη του καὶ κυριεύει τὸν κόσμον.

Γιατί; Ἐῖναι τὸ μόνο ἔθνος που ἐδημιούργησε ἕνας μεγάλος νοῦς, καὶ δὲν τὸ ἐδημιούργησε ἢ ἐξέλεξε. Καὶ ὁ μέγας ἐκεῖνος νοῦς τὸ ἐδημιούργησε θεμελιώνοντας ἀπάνω ἐς τὴν ψυχῆ του μὲ τὴν θρησκεία.

Ὁ Ὀυεῖρὸς ζῆ χωρὶς νᾶχη κράτος, ζῆ γιὰτι ἔχει θρησκεία. Ἄλλοι λαοὶ μὲτ' ἐπαψαν νὰ υπάρχουν ὡς κράτη ἐπαψαν νὰ υπάρχουν κι' ὡς λαοὶ καὶ μέγας παράδειγμα πάρτε τοὺς Ρωμαίους. Καὶ τοῦτο γιὰτι ἐπαψαν νᾶχουν θρησκεία.

Ἐλάτε ἐς τοὺς δικούς μας, τοὺς Ἕλληνας. Αὐτὸ τὸ ὀβρανοκατέβατο ἔθνος δὲν εἶχε τὴν καλὴ τύχη νὰ εὐρη-

Ο ΓΥΝΑΙΚΟΚΟΣΜΟΣ

ΤΟ ΟΜΗΡΕΙΟΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ

Ἀγαπητὰ μου Ἀρσολογοῦσα,

Μὴ φοβῆσθε, δὲ μπαίνω στὸ σαλόνι σας μέσα. Ἔτσι στὸ καιρὸν ἀπέκονομαι μὲ σιγῆν, νὰ οἶς χωρεῖσθε, καὶ νὰ οἶς πῶ κατὰ. Νὰ τὸ συζητήσετε ἀνίμεσά σας, καὶ νὰ μᾶς πῆτε τὴ γνώμη σας. Ἐπειδὴ εἶναι σπουδαῖο, πολλὸ σπουδαῖο. Προέκειται γιὰ τὴς Σμυρναῖες ἀδελφάδες σας. Προέκειται γιὰ τὸ Ἄνομιον Ἑλληνικὸν Παρθενάγωγέιον που ὀνομάζεται «Ὀμήρειον». Λοιπὸν, τὸ «Ὀμήρειον» αὐτὸ διοικεῖται ἀπὸ διάφορους Συμβούλους «παρ' οἷς εἴρηται οἱ Κανονισμοί». (Προσέξτε νὰ μὴ οἶς φάγη αὐτὸ τὸ «εἴρηται», γιὰτι τέτοια οὐλοῖδια δὲν «εἴρηται» καθεμέρα. Μερικτὸ νὰ οἶς ἀραδιάσω τὰ ὀνόματά τους, μὲ ἕνας τους πρέπει νὰ οἶς πῶ πῶς ὀνομάζεται Κῆρυξ Δελαγραμμάτικος. Δὲν ἔχει λόγον πῶς εἶναι ἀξιόλογος ἄνθρωπος μὲ τὸνομὸν του πρέπει νὰ τοὺς ἔξη μαγεμένους ὄλους τους ἐκεῖ μέσα, εἰδημὴ πῶς εἰρημῆ ἢ Χριστολογράδικη ἐκείνη ἀγγελία τους τῆς «πέμπτης Ἰουλίου» 1903.

Ἄδει λοιπὸν ἢ ἀγγελία πῶς ὁ κ. Δελαγραμμάτικος κι' οἱ συνάδελφοί του «καθῆκον ἑαυτῶν ἐνόμισαν νὰ γνωρίσωσι τῶν Ἀημοσῶν ὅτι... ἀδελφῆσθονται αἰ ὄραμ τῆς παραδόσεως τῶν γαλλικῶν κατὰ τὴν ἐκφορισθεῖσαν ἐπὶ πολλῶν οἰκογενειῶν ἐπιθυμῶν καὶ εἰρηδοθεῖσαν ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Σχολῆς ὑπόσχεσιν. Ἀλλὰ τοῦτο γενησῆται ἄνευ ζημίας τῶν Ἑλληνικῶν μεθημάτων, δηλαδὴ μεθημάτων ἡμῶν παραδιδόμενα τὸ πρὶν Ἑλληνιστὶ διδασκῆσθονται Γαλλιστὶ εἰς τὸ μέλλον.

Ἄς ἀφήσουμε μὲ σιγῆν τὸ Ἀσιατικὸ λεχτικὸ, (ἐπειδὴ ἢ βαθιὰ καθαρεύουσα κατήγησε πᾶ σήμερ νὰ γράφεται μόνο κατὰ τῆς Ἀσίας τὰ μέρη), κι' ἄς ἔλθουμε στὴν οὐσία. Ἡ οὐσία ἐρωτῶ ποῖ εἶναι: Εἶναι πῶς μερικὲς κυράδες τῆς Σμύρνης πρέπει νὰ κούσαν ἄλλα κορίτσι που ἢ βγῆκαν ἀπὸ Γαλλικὰ Σχολεῖα ἢ εἶχανε γαλλίδες πᾶ σπῆτια τους, νὰ μιλοῦνε τὰ γαλλικὰ «φρασί», κ' εἶπανε μαδὲς γιὰτι νὰ μὴν τὰ μιλοῦν ἔτσι κ' οἱ κόρες τους. Ἐβαλαν τὸ λοιπὸν τοὺς ἄντρες τους καὶ μίλησαν τῶν κ. Συμβούλων πῶς πρέπει νὰ μαθαίνουν καὶ τὰ δικὰ τους κορίτσι τὰ γαλλικὰ φρασί. Τί ἄλλο βγάζουμε ἀπὸ τὴν περι-

κοπὴ που ἀναφέραμε παραπάνω; Βγάζουμε πῶς στὴ Σμύρνη, ἂν καὶ γράφουν τὴν καθαρεύουσα «Ἐλφραζιέ», γιὰ Ἐθνικὲς ὅμως γλώσσες καὶ τέτοια φιλάπράματα δὲ φαίνεται νὰ πολυσοκίζονται. Κυρῆχρουνε λοιπὸν οἱ κ. Δελαγραμμάτικος καὶ συντροφία πῶς χωρὶς νὰ ζημιωθοῦν τὰ κορίτσι ἀπὸ ἑλληνικὰ μαθήματα, πᾶει νὰ πῆ ἀπὸ Συνταχτικὸ τῆς ἀρχαίας, Γραμματικὴ τῆς ἀρχαίας, Ἐρεσηθῆτα καὶ Πλάτανα, μερικὰ ἄλλα μαθήματα ἀπὸ τόσον κι' ὀμιλῶς, ὡς ποῦμε Γενικὴ ἱστορία, Φυσικὴ ἱστορία καὶ τέτοια, θὰ πικραδίνονται γαλλικὰ ἀντὶς ρωμαῖκα. Ἐπίτηδες εἶπα ὀρωμαίει κ, ἐπειδὴ στὴν παράδοσι ἀπάνω τοῦ ξεφεύγον πάντα τοῦ ρωμαῖοῦ δασκάλου καὶ μερικὰ ρωμαῖκα, κ' ὡς πᾶν νὰ λέη ἢ τι θέλει. Μὰ θὰ ζημιώνεται τὸ κορίτσι κατὸ ἀπορδωότερα. Θὰ ζημιώνεται ὄχι ἀπὸ ρωμαῖκα, (αὐτὰ τέλος πάντων ἰκούει καὶ σπῆ τῆς), μὰ τοῦ θὰ σπηθῆξῆ καὶ νὰ σὺ λλο γιέται σὲ ξένη γλώσσα. Φανταστῆτε πᾶ εἰσὲς ὄρος καὶ γλώσσῃ ἂν καταπιστῆ καμμιὰ μέρα ἐκεῖνο τὸ κορίτσι νὰ μᾶς δηγηθῆ τίποτις, ἢ καὶ νὰ μῆς γράψῃ ἕνα ἀπλὸ γράμμα! Φανταστῆτε φιλολογικὸ γούστο, ἂν εὐκαυρῆσῃ καμμιὰν ὄρα νὰ διαλέξῃ κ' ἕνα βιβλίον γιὰ διάβασμα! Φανταστῆτε περηφάνει που θὰ τὴν ἔξη γιὰ τὰ δικὰ τῆς, καὶ τέλος φανταστῆτε τὴν ἑθνικὴ περηφάνεια που θὰ δόσῃ καὶ στὰ παιδιὰ τῆς, σὲν ἀγκιστροφῆ καμμιὰ γαμπαρὸ μὲ τὰ ὄρατᾶ τῆς γαλλικὰ! Μὰ ἢ κυρὰ μίνα τῆς, ἀπὸ τέτοια μῆτε ταῖτι τῆς δὲ ὀρῶνει. Ἐκεῖνη λέει, Ἄς ἔξη ἐμῆνι καὶ γαλλικὰ τὸ κορίτσι μου, κ' αὐτὸ σῶνει. Ἀσπάλισσα δὲ ἢν γίνῃ, μῆτε βιβλία δὲ θα βγῆ νὰ μᾶς γράψῃ. Κι' οἱ Σύμβουλοι πᾶει τοῦ «Ὀμήρειου» που λένε, «Ναί μὲν», τὸνομῶσαμε, «Ὀμήρειον», μὰ δὲν εἶπαμε δὲ πῶς θὰ διδάσκουμε τοῦ Ὀμήρου τὴ γλώσσα μῶρα! Σὺλλογιούμαστε μάλιστα ἀπὸ χρόνον πᾶ τὸνομῶσαμε «Βαθυλόγειον Παρθενάγωγέιον».

Ἀκόμα δύο λόγια, ἀγαπητὲς μου. Ἐπειδὴ ἔχει καὶ μερικὰ ἄλλα ἢ Ἀγγελία τῶν Κων Δελαγραμμάτικα καὶ συντροφίας. Ὄρῶστε ἕνα:

«Ὡς καὶ κατὰ τὰ πρὶν ἔτη, γενήσονται δεκτὰ δωρεάν μαθήτρια. . . προωρισμένοι νὰ ἐξασκήσωσι τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα, ὅπως ὡς ἐξωτερικὰ διακούσωσι μαθήματα ἐν τῷ Διαδασκαλεῖω».

Τραβᾶτε τώρα, μικροῦλες μου, τὰ μαλλάκια σας, καὶ κλαῖτε. Νὰ κλαῖτε, νά, κ' ὄχι νὰ γελᾶτε! Ποῦ ἀπὸ τέτοια παρδαλὰ «Διαδασκαλεῖα» θὰ βγαίνουν ἢ κείνες που θὰ πᾶνε κατόπι σὲ χῶρες καὶ σὲ χωρι-

νομοθέτη που νὰ ἔχη τὴ δημιουργικὴ δύναμη τοῦ Μωσῆ, τὴν ἐξολοθρέφτρα καὶ δημιουργικὴ μαζι. Ὁ Λυκοῦργος κατὶ ἔκαμε, μὰ ὄχι τέλει, γιὰτι ἢ καταστρεφτικὴ του δημιουργία ἐμαζεύτηκε σὲ λιγοστὰ πράγματα. Ὁ Σόλωνας ἦτανε σοφὸς σὲ θεωρίες καὶ κύταζε τὴν ἐξέλιξη, γιὰ τοῦτο δὲν ἔκαμε πρᾶγμα που μπορούτε νὰ ζῆσῃ πολὺ.

Ὡς κι' ἂν εἶνε ὅμως ὄτο βαστοῦσε ἢ θρησκεία, θρησκεία ὀμορφή μὰ ὄχι δυνατὴ, οἱ Ἕλληνας ἦτανε μέγας: ὡς ἔθνος. Στὸν Μαραθῶνα πιστεύουν πῶς εἶδανε νὰ πολεμοῦν μαζι τοὺς ἤρωας τοῦ τόπου καὶ τὸν τραγοπόδη Πᾶνα ἐς τὴν Σαλαμίνα δὲν ἀρχίνησε ἢ μάχη πρὶν φέρουν τοὺς Αἰακίδες ἀπὸ τὴν Αἴγινα, καὶ ἐς τοὺς θεοροδοῦμενους θαλασσομάχους, ἐφᾶνηκε πῶς ἄκουσαν μέσα ἐς τὸν κάμπο τῆς Λεψίνας τὴ λιτανεία τοῦ Ἰάκχου. Στὴν Πλάταια ὁ Πausanias δὲν σῆκωσε καντάρι ἀπάνω ἐς τοὺς Πέρσας πρὶν νὰ ἰδῆ καλὰ σημάδια ἐς τὰ σραγὰ τῆς θυσίας. Ὑστερα ὅταν ἤρταν οἱ σοφισταὶ κι' ἀρχίνησαν νὰ μαλλώνουν μὲ τοὺς θεοὺς καὶ νὰ σοῦ λενε μὲ τὸ στόμα τοῦ Πρωταγόρα, πῶς ὄλα τὰ πράγματα σ' αὐτὸν τὸν κόσμον εἶναι ὄπως τὰ πέρνει ὁ ἄνθρωπος, τὸ πῆρε ὁ διάβολος καὶ τὸ σῆκωσε τὸ ἔθνος ἀπάνω ἐς τὴν δύναμη καὶ ἐς τὴν ἀκμὴ του, ἀπάνω ἐς τὰ νειάτα του. Ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος ἐστάθηκε ἢ μεγάλη παραμονὴ τῆς καταστροφῆς τῆς παλαιῆς Ἑλλάδας τὸν ἀκολούθησαν ὕστερα τὰ μετακυλίματα αὐτῆς τῆς ἰρρώστιας, ὁ Κορινθιακός, κ' ὁ Θηβεί-

κος, κ' ὁ Φωκικός κι' οἱ ἄλλοι καττικολέμα που θὰ ἐπνιχον τὴν Ἑλλάδα μὲ ὄρα ἀργήτερα ἂν ἴσως καὶ δὲν ἔστανε ὁ θεὸς τοὺς μεγάλους Μακεδόνες τὸν Φίλιππο καὶ τὸν Ἀλέξαντρο καὶ τοὺς διαδόχους του νὰ δώσουν κάποια δυναμικὰ ἐς τὸ ἔθνος καὶ νὰ τὸ κρατήσουν ἐς τὰ πόδια του γιὰ καμπόσο ἀκόμα.

Τοῦ κάκου ὅμως ὁ παῖς μέγας Ἕλληνας, ὁ παῖς μέγας ἄβροπος τοῦ κόσμου, ὁ Ἀλέξαντρος, δὲν μπόρεσε νὰ κάμη ἔργον που ἐμελλε νὰ βαστάξῃ πολιτικὰ ἀπάνω ἀπὸ 200 χρόνια. Γιατί; γιὰτι δὲν εἶχε πλεῖα θρησκεία, γιὰτι δὲν εἶχε ἄγκουρα ν' ἀράξῃ τὸ ἔθνος.

Ὅταν ὁ Κωνσταντῖνος εἶδε πῶς ἢ παλῆα κοινωνία καὶ θρησκεία ἦσαν ψοφίμα πλεῖα που βρωμοῦσαν, ἐνόησε τί ἐπρεπε νὰ κάμη, ἐσῆκωσε τὸ λάβαρον τοῦ σταυροῦ καὶ μέγας κι' αὐτὸς δημιουργὸς ἔφερε τὸ λάβαρό του καὶ τῶστας ἐς τὴν Πόλη τὴν κοσμοζακουστῆ.

Ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ π' ἀγκάλιασε τότε ὁ κόσμος ὁ πολιτισμένος ἔστρεσε νὰ ξανακαινοουργῶσῃ τὴ σπουδαία σμένη κοινωνία καὶ νὰ κάμη νὰ ριζοβολήσῃ ἀπὸ τὰ μαῦρα τῆς κούτσουρα βλαστάρια ἀμάραντα, βλαστάρια που γενῆκαν δένδρα θεόρατα που κίτω ἐς τὸ ἦσκιο τους ἔθνη καὶ λαοὶ καὶ βασιλείδες σκεπαστῆκαν ἀπάνω ἀπὸ χλιὰ χρόνια. Μὲ τὴν θρησκεία ὁ Ἡρόκλειος ξανακάνει τοῦ Ἀλέξαντρο τὰ κατορθώματα καὶ εἶναι συντριμματα